א)או כזית א] אשירים בקמיצה נמי לאכול שירים לא תני או כזית וקתני סיפא פיגול וחייבין עליו כרת אלמא מהניא להו הקטרה א"ל אביי (א) לא הא מני ר"א היא דתנן ב)הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שהקריב מאחת מהן כזית אבחוץ חייב ורבי אלעזר פוטר עד (ב) שיקריב את כולו ב] כיון דבהקטרת קמיצה לא מתני ליה או כזית מקומצה בחוץ בשירים נמי לא מתני ליה או כזית אי רבי אלעזר האי להקטיר קומצה להקטיר קומצה ולבונתה מיבעי ליה דתנן ג)הקומץ בוהלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ חייב ורבי אלעזר פוטר עד שיקריב את שניהם ג] לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא ואיכפל תנא לאשמועינן קומץ דמנחת חוטא אין וכן כי אתא רב דימי א"ר אלעזר קומץ דמנחת חוטא הוא ורבי אלעזר היא הדר ד)אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי דתניא ד] 1קדש קדשים הוא שאם נפרסה גאחת ה] ה)מהן חלותיה כולן פסולות הא יצאת ו] הני דאיכא גוואי כשרות מאן שמעת ליה דאמר זריקה מועלת ליוצא ר"ע היא וקאמר נפרסה לא ז] א"ל אביי מי קתני הא יצאת דלמא הא נטמאת הנך כשרות מ"ט דמרצה ציץ אבל יצאת לא ור' אליעזר היא דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ובדין הוא דאיבעי ליה למיתני נמי יצאת והאי דקתני נפרסה הא קמ"ל דאפי' נפרסה דאיתיה בפנים לא מהניא ליה הקטרה אבל לר"ע דאמר זריקה מועלת ליוצא אפי' חסרון נמי מהניא ליה הקטרה: **מתני'** ו)לאכול כחצי דזית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין: **גמ'** ז)טעמא דלאכול ולהקטיר הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף והקתני רישא לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר דבר שדרכו לאכול אין שאין דרכו לאכול לא מאן תנא א"ר ירמיה הא מני ר"א היא דאמר מחשבין מאכילת אדם [לאכילת] מזבח ומאכילת מזבח [לאכילת] אדם דתנן ח)הקומץ את המנחה לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ור"א פוסל אביי אמר אפי' תימא רבנן לא תימא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול ומאי קמ"ל הא בהדיא קתני לה לאכול כזית בחוץ וכזית למחר כזית למחר וכזית בחוץ כחצי זית בחוץ וכחצי זית למחר כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת

הא

או כזית דכיון דמחשבת ג' עבודות הללו מוקמינן בשכבר חסרו השירים ועמדו על כזית הילכך לא מצי למיתניי' או כזית מקומצו למחר דומיא דשירים דאם חיסר קומץ בשעת מחשבה כבר פסולה ולא מיפגל מנחה בההיא מחשבה הילכך כיון דלא מיתני ליה או כזית מקומצה לא תנא כזית ח] בשירים ורישא כי חשיב בקמיצה דמיתני ליה או כזית אף בקומץ דההיא ודאי בשלא חסרה עדיין מתוקמא אפ"ה כיון דסיפא לא מיתני ליה אקומץ לא תני ליה ברישא אפילו אשירים: ט] **א"ל אביי.** לרבא לעולם מדרבי חייא לא משמע דמתני' מיירי בחסרון דה"ט דלא תני רבי חייא או כזית בברייתא דידיה י] דרבי חייא ר"א היא דלא חשיב הקטרה עד שיקטיר כולו: **דתנן הקומץ.** דמנחת ישראל: **והלבונה.** של מנחה: **והקטרת.** שבכל יום: ט)**(ומנחת כהנים.** מנחה שהתנדב כהן דאינה נקמצת אלא יא] כליל דכתיב וכל מנחת כהן כליל תהיה (ויקרא ו): **ומנחת כהן משיח.** חביתי כ"ג יב] נמי (ג) כתיב בה (ויקרא ו) כליל תקטר: **ומנחת נסכים.** נמי כליל היא: **עד שיקטיר** י)[את] **כולו.** אלמא לא חשיב הקטרה בכזית הלכך לא תני ר' חייא או כזית במתני' אפי' בשירים כיון דבקמיצה לא מיתני ליה או כזית כלומר בהקטרת קמיצה לא מצי למיתני יג] מתני' הקומץ ע"מ להקטיר כזית מקומצה למחר דהא לא מפגל בהכי דלא חשיב יד] כהקטרה גמורה הילכך לאו מחשבה היא. כ)ואי קשיא תנא דידן אמאי תנא טו] להקטיר מקומצה למחר הא לר"א לא הויא הקטרה עד שיקטיר גם הלבונה ולאשתכח (ד) טז] דלית בהקטרה מחשבה שלמה: ומשני מתני' יז] בהקטרת קומץ לחודיה במנחת חוטא קמיירי דאין בה לבונה וע"מ להקטיר לבונתה דתני במתני' דהוי פיגול מוקים לה בלחם הפנים דאין בה אלא הקטרת לבונה: **איכפל.** טרח: **לאו מילתא היא דאמרי.** דודאי לא מהניא להו הקטרה לשירים שחסרו: **הוא.** בלחם הפנים כתיב (ויקרא כד) כי קדש קדשים הוא לו: **פסולות.** וישרפו: **הנך דגואי כשרות.** אף על גב דלא הויא הקטרת בזיכין כשרה עד שתהא כל המנחה שלמה יח] י"ב חלות של לחם הפנים אלמא הך חלה יט] דיצאה מהניא להו למיהוי י"ב חלות ולאכשורי לבזיכין ולאישתרויי הנך (ה) ל) באכילה אלמא זריקה כגון הקטרת בזיכין שהוא במקום דם זבחים מועלת ליוצא מדחשיב ליה בכלל י"ב חלות אלמא מהניא הקטרה לאחשובי בהדי הנך אף ע"ג דאסורה באכילה: **וקאמר נפרסה.** כולן פסולות. אלמא אפי' לר' עקיבא דאמר(מ) מהניא הקטרה ליוצא כ] מידי חסרון לא מהניא הקטרה: **מי קתני יצאת.** כשרה דתימא ר"ע היא: **דלמא.** הכי דוק מיניה הא נטמאה אחת נ)חברותיה כשרות דהא כא] טומאה הלין מרצה: **אבל יצאת.** דאין ציץ מרצה על היוצא לא מיתכשרי אינך דגואי משום דליכא הקטרה על י"ב חלות דהא חסרו להו: **ורבי אליעזר היא דאמר.** לעיל [ע"א] אין זריקה מועלת ביוצא: **ובדין דאיבעי** כב] **להו למיתני נמי.** שאם יצאת אחת מהן כולן פסולות:

מתני' לאכול כחצי זית ולהקטיר חצי זית. למחר כשר: **גמ' הא לאכול.** חצי זית שירים כג] ס)לאכול חצי זית קומץ דהיינו דבר שאין דרכו לאכול מצטרפין לפסול: כד] **שאין דרכו לאכול.** ע)לא הויא מחשבה אם חישב לאוכלו למחר וכיון דלא הויא מחשבה לא מצטרפין לפסול: **מאן תנא.** להך כה] פ)רישא דמתניתין דדייקינן מינה דאם חישב לאכול קומץ למחר הויא מחשבה: **אמר רבי ירמיה ר"א היא דאמר מחשבין מאכילת אדם למזבח.** שאם חישב להקטיר שיריים למחר הוי מחשבה: **ומאכילת מזבח לאדם.** שאם חישב על מנת לאכול קומץ למחר כו]: **שאין דרכו להקטיר.** שיריים: **פוסל.** ואין חייבים עליו כרת וטעמא מפרש בריש פ"ג [יז.]: **אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול.** כגון כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר מצטרפין לפסול: **הא בהדיא קתני לה כו'.** והך סיפא דקתני שאין אכילה והקטרה מצטרפין

למה

כז] מש"ה לא תני רבי חייא או כזית ברישא משום דבסיפא במתן כלי והילוך והקטרה לא מיתני ליה או כזית בקומצה או כזית בשיריה פירוש אפי' בשירים לא מיתני ליה או כזית משום דלא מיתני אקומץ לא תני ליה כזית ברישא ומה שכתוב בספרים בשירים נמי לא גרס נמי אבל תנא דמתני' לא חייש ותני ליה ברישא אע"ג דבסיפא לא הוי ל) בשיריה: **הוא** שאם נפרסה אחת כו'. פי' בקונטרס בלחם הפנים כח] דכתיב כי קדש קדשים הוא לו ונראה דע"כ כשנפרסה מספירקה איירי או משראויה לפרק דאי עד שלא פירקה מאי קשיא ליה לרבא מהכא הא כי אמר רבא דמהניא כט] ביה הקטרה הני מילי בשחסרו בין קמיצה להקטרה והכא ה"ל כמנחה שחסרה קודם קמיצה דפסולה היא ואין מקטיר עליה את הקומץ כדאמר לעיל (דף ח.) עד שלא פירקה נפרס לחמה הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין ועוד דדייק מינה הא יצאת או נטמאת והיינו לאחר שפירקה ודומיא דהכי מיירי נפרסה אחת מחלותיה לאחר שפירקה דמקטיר עליו את הבזיכין כדאמרינן לעיל ותימה היכי דייק מהכא דלא מהניא הקטרה למיקבעיה בפיגול ולאפוקי מידי מעילה ודוחק לומר דמדקתני לשון פסולות דייק דהוה ליה למימר אין ק) נאכלות ועוד אם כן לידוק נמי מההיא דלעיל דקתני הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין ושמא ל] ר) הכא איכא לדחויי דהא מני רבי אליעזר היא דאמר אין זריקה מועלת ליוצא אבל מהך דייק ואפילו לרבי עקיבא ואם תאמר למה לי למידק רבי עקיבא היא משום דמשמע הא יצאת הנך דאיכא גוואי כשרה הוה ליה למידק הא יצאת אין שום פסול עליהם ומהניא להו הקטרה לפיגול ומעילה אלמא רבי עקיבא היא וכי האי גוונא הוי מצי למידק מההיא דלעיל דרבי עקיבא היא ושמא לא משמע ליה למידק הא יצאת מלשון פסולות כמו ש) אהא דקתני כולן כו' ועוד נראה לפרש דדייק הכל מדדרש ליה קרא מדכתיב הוא שמע מינה לא מהניא להו הקטרה כלל אי נמי דייק מדאחמיר כולי האי דכי נפרסה האחת כולן פסולות שמע מינה דלא מהניא ליה הקטרה לפיגול ומעילה: **שאם** נפרסה אחת מחלותיה כולן פסולות. למאי דמסיק דאתיא כרבי אליעזר אבל לרבי עקיבא האחרות כולן כשרות יש לתמוה לא] דמאן דיליף מילתא ממילתא י' חלות שבמנחה של מחבת או של מרחשת כשחסרה אחת אמאי כולן פסולות כדדרשינן לעיל (דף ט:) פרט למנחה שחסרה נילף מהכא דכשרות ושמא התם חשידי כולהו טפי כחלה אחת: **אלא** אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול. מכאן ואילך כתובה בספרים בשיבוש וצריך להגיה כאן כמו שהיא כתובה בסוף לב] פ"ב דזבחים (דף לא:):

הדרן עלך כל המנחות

עין משפט נר מצוה

פא א מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ח:

פב ב מיי' שם הלכה יד:

פג ג מיי' פי"ב מהלכות פסוה"מ הלכה יד ופ"ה מהלכות תמידין ומוספין הלכה טו:

פד ד מיי' פי"ד מהל' פסולי המוקדשין הלכה י:

◆

מוסף רש"י

והקטרת. שבכל יום פרס של שחרית ופרס של בין הערבים שהקטיר מהן כזית בחוץ קסבר כי כתיב אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר אשיעור הקטרה כתיב והיינו כזית ור"א פוטר **עד שיקריב את כולו.** דקא סבר קומץ כוליה היינו שיעור הקטרתו אף בפנים דהא מיפסל בחיסרון, וכן כולם שכולם מתירין הם כל זמן שלא קרבו כולם לא הויא הקטרה לצאת בעלים ידי חובתן, ולרבנן בהני נמי הויא הקטרתן בכזית היכא דכוליה קיים ולא חסרו קודם הקטרה ותנן (להלן דף כו.) הקטיר קומצה פעמים כשירה הילכך הקטרה היא (זבחים קטו:). **הקומץ והלבונה.** של מנחת נדבה שניהם מתירין את שיריה לאכילה הילכך רבי אליעזר פוטר דבעי הקטרת כל המתיר (שם קי.). **לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית.** ושניהם חוץ לזמנו או חוץ למקומו כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין לפוסלו דהכא ליכא שיעורא והכא ליכא שיעורא (שם כט:). **לאכול דבר שאין דרכו לאכול.** חוץ למקומו או חוץ לזמנו (שם לה.). **אלא אימא הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול.** הכי דוק מיניה אכילה והקטרה אין מצטרפין לפגל, הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול מצטרף ואע"ג דחשיב לתאין ומאי קמ"ל. הך סיפא אי לאו למידק מיניה הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול דומיא דלהקטיר, למה לי למיתני, אי לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול קא משמע לן כדקאמרת דמחשבת תאין מצטרפת מרישא שמעת מינה (שם לא:).

◆

שיטה מקובצת

א] או כזית בשירים נמי לא תני והשאר נמחק: **ב]** כולו וכיון דבקמיצה לא מתני ליה או כזית בשירים נמי לא מתני ליה והשאר נמחק: **ג]** את שניהם בקומץ דמנחת והשאר נמחק: **ד]** תיבות קדש קדשים נמחק: **ה]** אחת מחלותיה: **ו]** יצאת הא נטמאת: **ז]** א"ל אביי לעולם מצית למימר כדקאמרת מעיקרא דפסול חסרון אינו פסול כל כך כמו פסול דיוצא והך ברייתא דר' חייא ר"א היא דפסול **א)** ביוצא דלא מהני ליה הקטרה ליוצא (נמחק ונ"ל שכך צ"ל) [ה"ה נמי] פסול דחסרון וכ"ש פסול דיוצא שהוא רב ואין זה ממש כמו דפי' רבא מעיקרא שהרי הוה ס"ד דרבא למימר מעיקרא דבחסרון מהניא הקטרה אף לר"א ובזה אין מעמיד דברי רבא [רק] דא"ל אביי לא תהדר בך מאי דקאמרת מעיקרא דפסול יוצא מרובה מפסול חסרון ודקדק מורי הרב למה היה רבא סותר דבריו הראשונים משום ברייתא [שניה] ומי היה מזקיקו למידק הא יצאת כשרות אלא תנא פסול חסרון וכ"ש פסול דיוצא כדס"ד מעיקרא דחסרון מהניא ליה הקטרה מה שאין כן לפסול דיוצא ונראה לו שהיה סברתו להעמיד ברייתא מסתמא כר"ע דאמר מועלת ליוצא וה"נ מהניא ליה הקטרה אלמא דייקינן הא יצאת כשרות א"ל אביי ר"א היא ולא למידק הא יצאת כשירות מתניא אלא תנא פסול דחסרון וכ"ש פסול דיוצא וא"ת אמאי לא מוכח דפסול חסרון מרובה מפסול

מסורת הש"ס

א) גי' ל"ק או כזית בקמיצה בשירים נמי לא תני, **ב)** זבחים קטו:, **ג)** זבחים קי., **ד)** [שבת סג: וש"נ], **ה)** מחלותיה כולן. ל"ק, **ו)** [זבחים כט: לה. סה. לקמן יז.], **ז)** [זבחים לא:], **ח)** לקמן יז., **ט)** עי' רש"ק שמוחק כל ד"ה עד כליל תהיה [ועי' רש"ש], **י)** ל"ק, **כ)** נ"ל ולקישי וי"ג מחשבה היא הס"ד ומה"ד ולי ר"א קשיא תנא וגי' נ"ק ולי קשיא תנא דידן אמאי תאני או כזית מקומצה למחר לה לר"א לא הוי הקטרה תנא דידן כת"ק דר"א ל"ע הס"ד א"כ ד"ה עד שיקטיר גם הלבונה ולאשתכח דלא בהקטרה שלמה מחשב הס"ד ולכ"ל. ל"ק, **ל)** דגואי באכילה. ל"ק, **מ)** [ע"ק], **נ)** מחברותיה כשרות הנך דלא נטמאת דהא. ל"ק, **ס)** ולאכול. ל"ק, **ע)** לא דלא הויא. ל"ק, **פ)** נ"א סיפא, **צ)** תני בשירים הס"ד. ל"ק, **ק)** נאכלות דא"ב לידוק. ל"ק, **ר)** הא דלעיל איכא. ל"ק, **ש)** מהא דקתני כולן ועוד. ל"ק.

◆

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וַאֲכָלֻהוּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְיָ חָק עוֹלָם: ויקרא כד ט

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אביי **לעולם לא** מהניא מני ר' אלעזר: **(ב)** שם ור' אלעזר פוטר עד שיקטיר את כולו **וכיון דבקמיצה** כצ"ל ותיבת דבהקטרת נמחק: **(ג)** רש"י ד"ה ומנחת כהן וכו' נמי **כליל** דכתיב בה: **(ד)** ד"ה עד שיקטיר וכו' ולאשתכח דלא בהקטרה שלימה מחשב הס"ד: **(ה)** ד"ה הנך דגואי וכו' ולאשתרויי הנך **דבגואי** באכילה:

◆

שיטה מקובצת (המשך)

תנא דידן דתני או כזית אפילו בקמיצה ס"ל דמתני' רבנן היא דמחייב במקריב כזית מן הקומץ בחוץ ה"ה דמפגל במחשבה דכזית: להקטיר קומצה (או) ולבונתה מיבעיא ליה דלא מפגלי לר"א (כשחישב) [עד שחישב] בשתיהן למחר כמו דס"ל דלא מחייב במקטיר בחוץ עד שיקטיר שתיהן דתנן כו' ומשני הא אף לר"א במחשבת קומץ לבד בלא לבונה דאיירי בקומץ מנחת חוטא דלא היה בה לבונה וע"מ להקטיר לבונתה דהוי פיגול מוקי ליה בבזיכי של לבונה של לחם הפנים שהיה בהן לבונה בלא קומץ והיכא דקמיץ ע"מ ולעשות שאר עבודות למחר לא מצי לאוקמי בהכי פיגול דאם קמץ ע"מ שאם יחסר הקומץ שיעמוד על כזית ויקטירנו למחר לא מפגל דבדבר פסול קא מחשב דלאחר שיחסר יפסול ושוב אין פגול בדבר פסול הלכך לא תני בשירים או כזית ושמעינן מהא מדלא תני ר' חייא ש"מ בחסר מיירי במתני' ואפ"ה קתני במתניתין דאם הקטיר לאכול אותו כזית למחר פיגול אלמא מהניא [מחשבה] לשירים שחסרו [בין קמיצה] להקטרה (לכולן) ואי קשיא תנא דידן אמאי תנא או כזית למחר פיגול כיון דבחסר מיירי הא מחשב בקומץ פסול תריץ תנא דידן תרתי גווני קתני דלגבי שירים מיירי בשחסרו ולגבי הקטרת קומץ מיירי בחשב להקטיר כזית מקומץ שלם למחר. כך נמצא ברש"י ישן של כת"י: **י)** דידיה דברייתא דידיה ר"א היא: **יא)** אלא כולה כליל: **יב)** תיבת נמי נמחק: **יג)** תיבת מתני' נמחק: **יד)** חשיב מחשבה גמורה: **טו)** תנא או כזית מקומצה למחר תריץ תנא דידן לית ליה דמתניתין ר' אלעזר היא ואית ליה דמפגל בהכי הס"ד ומה"ד אי רבי אלעזר אמאי תני רבי חייא להקטיר קומצה למחר הא:

טז] דלאו בהקטרה שלמה מחשב הס"ד: **יז]** מתניתין דחשיבא הקטרה קומץ לחודיה בקומץ דמנחת חוטא: **יח]** שלמה שתים מערכות ותיבות י"ב חלות של לחם הפנים נמחק: **יט]** דיצאת מהני להני למיהוי י"ב חלות כו'. הנך י"א דגוואי באכילה אלמא כו' שהוא במקום זריקת דם מועלת ליוצא: **כ]** מודה דבחסרון לא: **כא]** בטומאה אי חשבת בהדי אינך למיהוי י"ב חלות ולאכשורי ההקטרה משום דמרצה ציץ על הטומאה הס"ד ואח"כ מה"ד אבל יצאה: **כב]** דאיבעי ליה: **כג]** שירים ולאכול: **כד]** דבר שאין: **כה]** להך סיפא: **כו]** קומץ למחר הוי מחשבה הס"ד ואח"כ מה"ד לאכול דבר שאין דרכו לאכול קומץ שאין: **כז]** מיירי בחסרו שירים ועמדו על כזית מש"ה: **כח]** כתיב: **כט]** דמהניא בהו: **ל]** ושמא ההיא הכי איכא: **לא]** לתמוה למאן: **לב]** בסוף נראה למורי דאין צריך להגיה אלא בזבחים גריס הא תו למה לי אי לאכול דבר שדרכו לאכול דמצטרף מרישא שמעת מינה דמצטרפי כחצי זית למחר וכחצי זית בחוץ פסול ואין בו כרת הא תרווייהו למחר הוי פיגול דרוצה למידק דמצטרפי לפיגול ולחייב כרת והכא מוכח דמצטרפי לפסול בחוץ למקומו ומדמצטרפי לפסול חוץ למקומו

יוצא מהא דאמרן שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה לכ"ע שירים אסורים באכילה מקרא דוהנותרת ומקרא דמהמנחה ואילו לר"ע יצאו מקצת שיריה מהני הקטרה והנך דאיתנהו גוואי מתאכלי אלמא דפסול חסרון מרובה מפסול יוצא וי"ל דשאני התם דגלי קרא נותרת ולא הנותרת מן הנותרת ודין [הוא] דלא מתאכלי מיהו אפשר דמהניא להו הקטרה לענין למקבעינהו בפיגול או לאפוקינהו ממעילה אבל הכא [ליכא] למימר דגלי קרא למיפסלינהו והכא מצי להעמיד [קרא] דהוא לפסול חלה הנפרסת לבד וכל אינך דשלימות כשירות אלא מדפסלינהו לכולהו ש"מ אפילו הני דשלימות דגוואי אלמא משמע ליה דפסול דחסרון מרובה: **ח]** כזית משירים אות ב' נמחק: **ט]** א"ל אביי לא. ספרים אחרים הא דלא תני ר' חייא או כזית לאו טעמא כדקאמרת אלא משום דס"ל כר"א דפוטר כזית בחוץ מן הקומץ עד שיקריבנו כולו וה"נ לא מפגל במחשבה עד שיחשוב להקטיר כל הקומץ למחר וכיון דבקמיצה לא מצי לאתויי כזית בשירים נמי [לא תני] או כזית אבל

א) נראה דל"ל ר"א היה דלפסול יוצא לא מהני ליה הקטרה ותני פסול דחסרון וכ"ש פסול יוצא שהוא מרובה.